

**international
samtidskunst
på louisiana**

**LOUISIANA
UNDERVISNING**

UNDERVISNINGSMATERIALE FOR GYM/HF/VUC

the world is yours

THE WORLD IS YOURS

handler om verden og dig! Udstillingen præsenterer 40 værker af 24 kunstnere fra hele verden. Video, collage, maleri, skulptur og installationer, der arbejder med lyd og duft eller bruger din krop som en slags remote control. Der er mange forskellige udtryk og medier repræsenteret. Samtidskunstens mål er

ikke bare at være smuk eller alene undersøge form, farve og materialer. Fælles for værkerne er en intens interesse for samtidens store spørgsmål fx omkring fordomme, forbrug, globalisering og fællesskab.

Udstillingens titel **THE WORLD IS YOURS** afspejler både den jeg-centrede myspace-kultur og et optimistisk udtryk for tidens politiske budskab "Yes we can" - verden og kunsten kan virkelig blive din, hvis du engagerer dig i den! Det er værker, der handler om kommunikation. Værkerne gør dig til omdrejningspunktet. De taler til din hjerne og hele din krop med alle dens sanser på samme tid. Du er inviteret til at tænke, handle og tage stilling til det, du ser og oplever. Du står i centrum for kunstens fortællinger: **THE WORLD IS YOURS!** Men ordet "yours" indeholder samtidigt et "ours". I takt med at du kan gøre dit eget "my-space" til del af en større global fortælling, stiller verdens mange udfordringer også krav til dig om at tage stilling og ansvar på fællesskabets vegne.

Velkommen til **THE WORLD IS YOURS** og værsgo: verden er din!

GARDAR EIDE EINARSSON

F. 1976

THE WORLD IS YOURS, VERDEN ER DIN, 2005

Træ, stål og elektriske pærer / 60 x 775 x 24 cm

Ellipse Foundation - Contemporary Art Collection, Portugal

Kunst eller reklame? Hollywood eller Humlebæk? Fra taget af Louisianas gamle villa byder et værk af den norske kunstner Gardar Eide Einarsson dig velkommen til museet.

Einarsson arbejder med allerede eksisterende sætninger; sproglige readymades, som han udvælger og placerer i en ny kontekst. "The World Is Yours" er et citat fra den amerikanske film *Scarface*, der er indspillet i to versioner, fra 1932 og 1983. Inspireret af filmen fra 1932 har Einarsson gengivet sætningen som et stort lysskilt og monteret det på bygningen, som var det en lysreklame. I 1983 har Al Pacino hovedrollen som den cubanske flygtning Tony Montana. Montana opbygger et narkoimperium og bevæger sig fra samfundets bund til dets absolutte top. "The World Is Yours" er den kyniske Montanas motto: Det gælder om at tage scenen og forfølge egne interesser.

Einarssons værk flytter citatet fra en verden til en anden, fra filmen til kunsten. Han er en såkaldt konceptkunstner, der arbejder idébaseret. Einarsson benytter reklamelignende slogans til at fange din opmærksomhed og provokere dig til at tænke videre over udsagnets betydning. Inspireret af blandt andet skater- og grafittikulturen er Einarssons værker altid holdt i et stramt formsprog. Det grafiske udtryk er enkelt, men betydningen er kompleks.

Arbejdsspørgsmål:

- Hvad betyder det for din oplevelse af værket, at teksten er på engelsk - og ikke norsk eller dansk?
- Hvad er forskellen på Einarssons værker og graffiti?
- Find selv tekstbidder fra film, litteratur eller politik, der kan fungere som sproglig readymades. Hvor vil du præsentere dine citater?

The World Is Yours, 2005
Verden er din

Foto: Paulo Seabra. Ellipse Foundation - Contemporary Art Collection, Portugal

EMILY JACIR

F. 1970

SEXY SEMITE, SEXET SEMIT, 2000-02

Aviser (Village Voice) på hylde og indrammede avisartikler
Variable mål / Courtesy Alexander og Bonin, New York

Hvad nu hvis du pludselig ikke kunne vende tilbage til dit hjem? Hvis du skulle leve i eksil og savne venner og familie? Hvordan ville du gøre verden opmærksom på din situation?

Værket *SEXY SEMITE* består af kontaktannoncer, hvor eksil-palæstinensere bosat i New York søger ægteskab med jøder i Israel. Kunstneren Emily Jacir har inviteret palæstinenserne til at udforme annoncerne. Via giftemål med jøder kan de opnå israelsk statsborgerskab og vende tilbage til deres ellers for palæstinensere lukkede hjemland:

"Palæstinensisk semit søger jødisk soul mate. Elsker du mælk og honning? Jeg er parat til at starte en stor familie i Israel. Jeg har stadig nøglerne til mit hus."

De humoristiske og politiske kontaktannoncer giver et alternativt og provokerende bud på fred i Mellemøsten: Ægteskab for fred! Er det kærlighed, der skal til for at løse konflikten mellem Israel og Palæstina? Eller er annoncerne udtryk for trafficking, hvor palæstinenserne sælger dem selv til fjenden for at kunne vende hjem? Emily Jacirs kontaktannoncer flytter fokus til de menneskelige aspekter forbundet med konflikten.

Retten til at vende tilbage er central for Jacirs værk. Mens palæstinensiske flygtninge født i Israel er blevet frataget retten til at vende hjem til deres land, giver den israelske "Loven om Tilbagevending" alle jøder født uden for Israel ret til at "vende tilbage" til Israel. Samtidig forholder *SEXY SEMITE* sig også til FN resolution 194 fra afslutningen af den arabisk-israelske krig i 1948. Resolutionen, der fastslår de palæstinensiske flygtnings ret til at vende tilbage til hjemlandet, tolkes forskelligt af israelere og palæstinensere.

SEXY SEMITE, 2000-02
SEXY SEMIT
Foto: O.K. Books, O.K.
Center for Contemporary Art
Upper Austria

SEXY SEMIT har været bragt i newyorker-avisen The Village Voice i 2000, 2001, 2002. Da annoncerne blev trykt i 2002, udløste de bl.a. mistanken om et forestående terrorangreb. I Jacirs værker er grænsen mellem kunst, virkelighed og politisk aktivisme flydende. Ved at vælge kontaktannoncen som udtryksform er hun i stand til at infiltrere medierne på overraskende vis og lade andre stemmer komme til orde end politikernes.

Et krav til kontaktannoncerne er, at ordet semit indgår. I dag bruges betegnelsen semit næsten udelukkende om mennesker, der tilhører den jødiske tro. Jacir ønsker at "tilbageerobre" ordet og pege på, at det oprindeligt omfatter jøder såvel som kristne og muslimer fra Mellemøsten.

Den palæstinensiske kunstner Emily Jacir bor og arbejder i New York og Ramallah og har amerikansk pas. I modsætning til mange palæstinensere kan hun rejse frit. I sine værker fortæller Jacir historier om de palæstinensere, der lever i eksil enten uden for Israel. Hendes arbejder kredser om individers liv, der ufrivilligt er blevet del af et politisk spil.

SHILPA GUPTA

F. 1976,

SINGING CLOUD, SYNGENDE SKY, 2008

Mikrofoner, sang og lyd, 9 min. (loop) / 440 x 150 x 120 cm

Courtesy Shilpa Gupta, Le Laboratoire de Paris Production. Yvon Lambert Paris, New York

Mørke mikrofoner samlet i en klynge som haletudseæg. De hænger ned fra loftet som en tung, amøbeformet sky, der kaster et mønster af skygger på gulvet. Fra "skyen" udgår lyden af stempler, sangstumper og ord. Ord, der handler om hudfarver, landegrænser og religion. Værket inviterer dig på en vandring ind i det ubevidste.

Den indiskfødte Shilpa Gupta er optaget af, hvordan underbevidstheden styrer vores holdninger til andre mennesker. Installationen *Syngende sky* er inspireret af Harvard-psykolog og fordomsforsker Mahzarin Banaji, der studerer fordomme vha. en test på nettet: www.implicit.harvard.edu. Testen, The Implicit Association Test, er udviklet til at afsløre ubevidste fordomme over for blandt andet race, køn og seksualitet. Ifølge Banaji foregår omkring 90 % af vores hjerneaktivitet ubevidst. Herunder også den angst og de fordomme, som styrer og påvirker vores sociale adfærd. Banajis tests forsøger at afsløre ubevidste fordomme også blandt de, der troede sig fordomsfrie.

Guptas hemmelighedsfulde amøbeformede sky med de mærkelige lyde "lokker" dig nærmere, og står måske som et billede på ikke-erkendte tanker og følelser.

For Gupta er racisme et globalt fænomen forbundet med angst. I Mumbai, hvor hun bor og arbejder, oplever hun en stigende tendens til at dele verden op i "os" og "dem" siden terrorangrebet på byen i 2008.

Arbejdsspørgsmål:

- Lyt til den syngende sky. Hvilke billeder skaber lydene på din indre nethinde?
- Har du fordomme? Over for hvad og hvorfor?
- Tør du tage Mahzarin Banajis test?

Singing Cloud, 2008

Syngende sky

Installationsfoto fra Le Laboratoire, Paris

Foto: Marc Damage

Courtesy Le Laboratoire, Paris, Yvon Lambert, Paris

SISSEL TOLAAS

F. 1961,

FEAR 1/8, Louisiana 2009. *The FEAR of smell - the smell of FEAR*, 2006

FRYGT 1/8, Louisiana 2009. *FRYGTEEN for lugt - lugten af FRYGT*, 2006

Duft, variable mål / Courtesy kunstneren

Hvordan lugter angstens kolde sved? Hvilken sammenhæng er der mellem fordomme og duft? Det er udgangspunktet for en installation skabt af sved, indsamlet fra otte mænd fra forskellige dele af verden. Duftkunstner Sissel Tolaas har samarbejdet med mænd med angstfobier. Mændene opsøgte det, de frygtede, imens et teknisk hjælpemiddel – en "støvsuger" til armhulerne – opsamlede deres angstsvæde.

Svedlugten er genskabt kemisk og bundet til vægmaling ved hjælp af nanoteknologi. Den er malet på museets vægge i otte lodrette baner i lyse nuancer. Som duftportrætter angiver farveforskellene variationer i donorernes sved. Ved at gnide på væggen frigøres svedlugten – og blander sig måske med din.

Norske Sissel Tolaas er en af verdens få duftkunstnere. Modsat traditionelle kunstværker henvender Tolaas' værker sig ikke til synssansen. Hun arbejder med billeder, der opstår på baggrund af duftindtryk. Tolaas leder et laboratorium i Berlin, der forsker i og udvikler dufte for bl.a. Calvin Klein, Ralph Lauren, H&M og IKEA. Som kunstner er Tolaas optaget af duftens evne til at påvirke vores følelser og holdninger. Toolas udforsker duft-racisme: den ubevidste reaktion, som dufte udløser. Fx kan hun gå til fest indhyllet i en parfume lavet af mandesved for at registrere folks reaktioner!

At svede i vores vestlige del af verden signalerer fx fysisk arbejde og lavstatus, mens mennesker i andre dele af verden opfatter svedlugt som en vigtig del af personligheden. Vesten bruger milliarder af kroner på deodoranter hvert år. Tolaas mener, at vi er besat af duftkontrol og derfor ender som "duft-blinde" ude af stand til at opfatte egne kropslugte. Hun ønsker at "gen-uddanne" vores lugtesans og evne til at udtrykke, hvad vi oplever med den!

Arbejdsspørgsmål:

- Lav en liste over de fem dufte, du ville savne mest, hvis du mistede lugtesansen.
- Hvor længe kan du holde ud at springe badet over? Er du enig i Tolaas' synspunkter om, at vi er fremmedgjorte over for vores egne kropslugte?
- I hvilken grad bruger du lugtesansen til at aflæse andre mennesker?

FEAR 1/8, Louisiana 2009

The FEAR of smell - the smell of FEAR, 2006

FRYGT 1/8, Louisiana 2009

FRYGTEEN for lugt - lugten af FRYGT, 2006

Foto: MIT List Visual Arts Center

SIMON EVANS

F. 1972,

EVERYTHING I HAVE, ALT HVAD JEG EJER, 2008

Kuglepen, papir, tape og slettelak / 153 x 102 cm

Collection of Mary and Harold Zlot, San Francisco

Et mylder af ting. Bluser, bukser, sko, hatte, tekopper, pander, gryder, madvarer, tandpasta og bøger. Over 1000 genstande er omhyggeligt fotograferet, formindsket, nummereret og systematiseret efter "art" og farve. Resultatet ligner en synstest over hverdagens ejendele. Til hver genstand er der knyttet små håndskrevne kommentarer. Under en sort hue står der: "Tough voice makes my head look smaller". Mens de japanske designerjeans (nr. 144) er ledsaget af ordene: "The guilt of privilege stinks".

I *Alt hvad jeg ejer* præsenterer den engelske kunstner Simon Evans sit eget my-space. Vi møder ikke kunstneren selv, men hans verden fortolket gennem hans ting. I det nørdede værk, udført med lim, tape og rettelak, har alle objekter lige stor betydning. Alt er gengivet i collagens skrøbelige form. En profil baseret på hverdagens genstande.

I sine værker kobler Evans ord og billede, så de danner syrede og systematiske verdensbilleder. Evans tager udgangspunkt i de fælles systemer, vi anvender til at kortlægge verden, fx landkort eller oversigtsplancher. Ved at låne deres system fortolker Evans sin egen verden og inviterer dig til at reflektere over din.

Arbejdsspørgsmål:

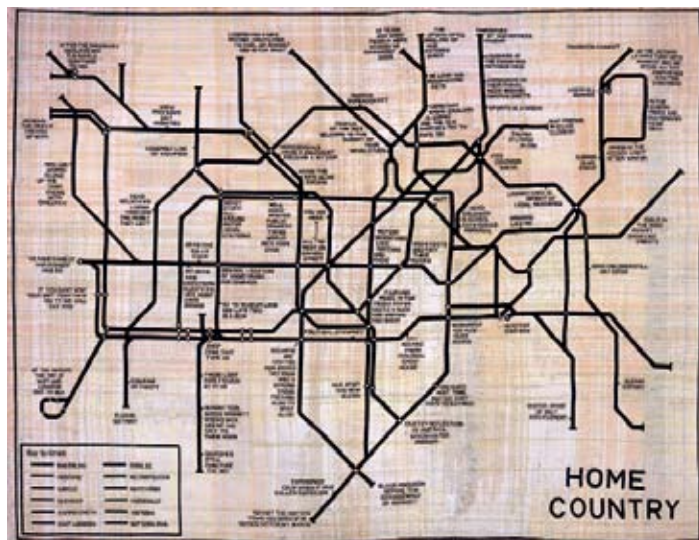
- Gå på opdagelse i Evans' værk. Hvad gør hans tekster ved måden, vi opfatter de enkelte genstande på?
- Hvordan virker det, når Evans fokuserer på genstande frem for mennesker i værket?
- Lav en liste over vigtige hverdagsgenstande, der fortæller om, hvem du er og knyt egne kommentarer til genstandene.
- Evans Dagbogs-tegninger på udstillingen er også collager. Find dem og lad dig inspirere til dit eget Dagbogsblad.

Everything I Have, 2008

Alt hvad jeg ejer

Foto: Jason Mandella

Home Country, 2008-09

Fædreland

Foto: Jason Mandella

AERNOUT MIK

F. 1962,

PULVEROUS, PULVERISERET, 2003

Videoinstallation (farve)

Louisiana Museum for Moderne Kunst

Hvad er meningen? I et supermarked nedbryder kvinder og mænd systematisk varerne til småstykker. Der er ingen indbyrdes kontakt mellem de koncentrerede mennesker. Kontrasten er stor mellem supermarkedets orden, hvor varerne står emballeret og grupperet i kategorier, og personernes uforståelige handlinger. Arbejdet fortsætter i en uendelighed. Som i den græske sisyfosmyte, hvor Sisyfos til evig tid er dømt til at slæbe en sten op til toppen af bjerget, hvorefter den straks triller ned igen, virker personernes arbejde absurd og formålsløst. Alligevel er de fuldstændigt opslugte af det.

Tre kameraer bevæger sig i rummet og dokumenterer personernes handlinger. Der er ingen lyd, men kameraernes glidende bevægelser påvirker kroppen. Filmen kører i et loop uden begyndelse eller afslutning. Tiden strækkes og føles næsten ophævet.

Pulveriseret foregår i det globale forbrugsmekka: supermarkedet. Det er et sted, der nedbrydes. Men hvad er det egentlig, personerne pulveriserer? Ikke kun varer, men også hvad der virker meningsfuldt bryder sammen.

Videoværket er inspireret af avisfotos fra Argentina, hvor folk tømmer varehuse under en opstand. Men den hollandske kunstner Aernout Mik er også påvirket af de amerikanske nordvestkyst-indianeres potlachtradition. Potlach er et rituelt "pralemåltid", hvor værten destruerer mad og værdifulde genstande for at vise sin overflod og magt.

Aernout Miks *Pulveriseret* tager udgangspunkt i en kollektiv handling. *Pulveriseret* er dokumentationen af en performance, som fandt sted på Stedelijk-museet i Amsterdam. "Lagerrummet" er i virkeligheden et kunstmuseum.

Arbejdsspørgsmål:

- Hvad tror du, at varerne og personernes handlinger symboliserer?
- Hvordan vil du tolke værket i forhold til potlachtraditionen?
- Hvordan påvirker det din oplevelse af værket, at varerummet i virkeligheden er et kunstmuseum?

SUPERFLEX:

JAKOB FENGER F. 1968, RASMUS NIELSEN F. 1969, BJØRNSTJERNE REUTER CHRISTIANSEN F. 1969, FLOODED MCDONALD'S, OVERSVØMMET MCDONALD'S, 2008

Film (farve, lyd) 21 min

Lousiana Museum for Moderne Kunst

En mennesketom McDonald's bliver i løbet af 20 minutter oversvømmet af 80.000 liter vand, der får et flow af papbægre, møbler og happymeals til at flyde rundt i rummet som badedyr. Du hører den skvulpende lyd af vand og bliver vidne til den langsomme undergang for et af verdens mest kendte brands. Tsunami og Titanic-associationer er nærliggende, når kameraet til sidst inviterer os med under vandet i en burgerbar, der nu er forvandlet til et akvarium.

McDonald's er et globalt symbol på en virkelighed, der bygger på forbrug. Men McDonald's er ligesom supermarkedet også et "ikke-sted". Dvs. et sted, der er det samme, ligegyldigt hvor på kloden du møder det. I filmen er McDonald's-restauranten realistisk konstrueret, genskabt ud fra erindringen og bygget i skalaen 1:1.

Oversvømmet McDonald's er produceret af den danske gruppe Superflex, der består af Rasmus Nielsen, Jacob Fenger og Bjørnstjerne Reuter Christiansen. Superflex har kontor på Nørrebro i København, men arbejder med den globale verdens markedsmekanismer og massemediernes måde at forme vores opfattelse af verden på. Begge dele bidrager til en global kultur, som vi er en del af, hvad enten vi vil det eller ej.

Superflex beskriver deres film som en symbolsk film – en reaktion på de billeder, medierne viser igen og igen af fx krigen i Irak eller tsunamien i 2004. Billeder, der brænder sig fast i vores bevidsthed og former vores forståelse af virkeligheden.

Arbejdsspørgsmål:

- Beskriv stemningen i filmen.
- Hvad er forskellen på *Flooded McDonald's* og mediernes behandling af katastrofer – fx i Hollywood-film eller på Discovery Channel?

Flooded McDonald's, 2008 (stills)
Oversvømmet McDonald's

MATTHEW DAY JACKSON

F. 1974

HERE AND NOW, HER OG NU, 2008

Tapet og træpanel / Variable mål

Courtesy Peter Blum Gallery, New York

Here and Now, 2008. Her og nu

Et panorama over det vilde vesten badet i gyldent lys er blokeret af et kæmpemæssigt sort kvadrat. Det geometriske fremmedlegeme spærrer udsigten til det mytologiske amerikanske landskab. Den sorte firkant brydes af en brunstribet v-form. Konstruktionen er et tag set fra oven. Fine røde og blågrønne linjer danner et mønster i kvadratets sorte bund. Mønsteret samler sig til menneskekroppe.

Den amerikanske kunstner Matthew Day Jackson blander to vidt forskellige billeder fra amerikansk historie. Det storladne landskabsmaleri fra 1873 af Albert Bierstadt og en forside fra Time Magazine fra 1978, der bringer historien om prædikanten Jim Jones' selvmordskult. Begge historier handler om utopier, der slår fejl.

Udsigt over Donner Lake, Californien er et af de berømte malerier, der fik amerikanske pionerer til at drage mod

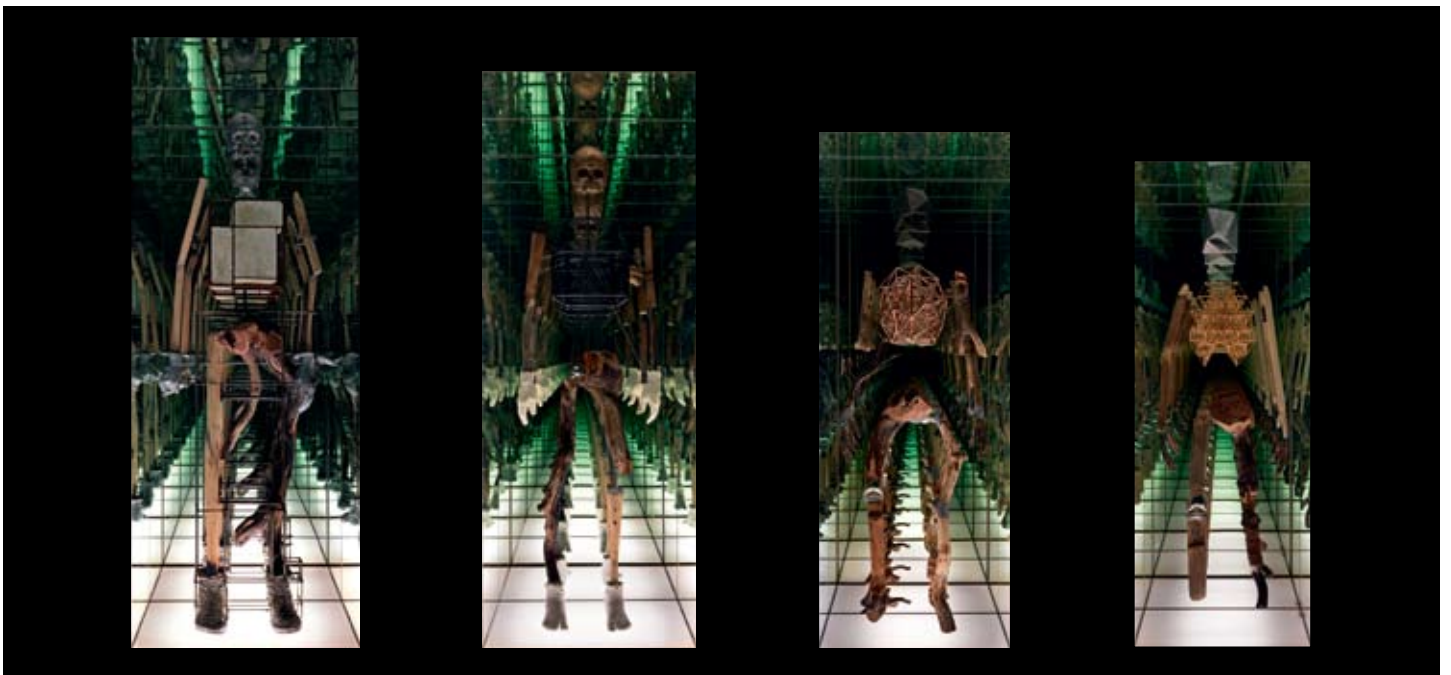
vest for at udleve den amerikanske drøm. I 1844 tog en gruppe emigranter imidlertid den forkerte vej gennem Donnerpasset og blev fanget i sneen, hvor de bl.a. måtte ty til kannibalisme for at redde deres eget liv. Kun 48 ud af de 87 pionerer overlevede.

Forsiden af Time Magazine bringer billedet af døde kroppe på jorden og jernbeholdere med cyanid. Sådan endte drømmen om at skabe et religiøst, socialistisk paradys i Guyanas jungle: Jonestown. Her fik lederen Jim Jones overbevist over 900 af sine kultmedlemmer om at begå kollektivt selvmord for at undgå truslen om en påstået atomkrig.

Vores civilisations store myter og utopier er emnet for mange af Matthew Day Jacksons værker. Jackson er interesseret i utopiernes fascinationskraft. I værket Dymaxion-familie sætter Jackson fortid og fremtid i spil. En fremtidsfamilie i skeletform er placeret i glaskister. Kisterne har spejle i sider og loft, så figurerne gentages bagud som i et uendeligt rum. Er det menneskets udvikling gennem tusinder af år, der ruller sig ud for vores øjne, når vi ser sig selv og skeletterne gentaget i spejlet? Værket inddrager beskueren i en konstrueret, evolutionær udviklingsfortælling, hvor døden er en del af pakken.

Arbejdsspørgsmål:

- Hvad kan vi bruge utopier til? Og kan de realiseres?
- Hvorfor er det vigtigt at undersøge utopiernes bagsider, som Jackson gør det?
- Hvilke utopier kan du få øje på i vores tid?

Dymaxion-Family, Dymaxion-familie, 2009 / Privateje, Courtesy Giraud. Pissarro. Segalot

the world is yours

FORSLAG TIL GRUPPEOPGAVER

Kunstnere præsenteret på The World Is Yours skaber ikke kunstværker i traditionel forstand. De er optaget af en bestemt situation og de relationer, der opstår, mere end et konkret fysisk objekt. Af samme grund lægger undervisningsmaterialet op til at arbejde i grupper med en stribe øvelser, hvor der er mulighed for at træde ind i forskellige scenarier og roller. Start med at danne grupper på 4.

1. øvelse: fælles værkanalyse

Vælg et af værkerne fra undervisningsmaterialet, og find det på udstillingen. Nu får I hver jeres egen delopgave. Den første beskriver værket i forhold til form, farve, materiale, lys, lyd, virkning – alt det, I kan se og mærke i mødet med værket. Næste i rækken kommer med et bud på, hvad værket handler om. Den tredje giver værket en ny titel, der passer til den foreløbige beskrivelse og tolkning. Den fjerde stiller spørgsmål til værket: hvilke spørgsmål rejser det, som I gerne vil have svar på? I fællesskab kan I bagefter finde et andet værk, der har lignede eller modsat tematik og evt. bytte roller.

2. øvelse: hvilken kategori?

Find fire værker, som I synes virker spændende, og skriv deres titler ned. Nu skal I sortere værkerne efter følgende kategorier: globalisering, politik, kærlighed og forbrug. Diskutér, hvilket værk der passer bedst til hver kategori, eller om de overhovedet dækker. Hvilket værk synes I er det bedste? Og hvorfor? Præsenter jeres valg for de andre grupper, og redegør for jeres valg. Sammenlign gruppernes valg af kategorier og bedste værk.

3. øvelse: sammenlign to værker – køb det ene!

Forestil jer, at I udgør den faglige ledelse af Louisiana. To af jer vil købe *Oversvømmet McDonald's*, mens de andre hellere vil se *Pulveriseret* som del af museets samling. Argumentér parvis for, hvorfor netop jeres værk er betydningfuldt og relevant. Hvilke vigtige spørgsmål rejser værkerne? Hvad er forskellen på en traditionel Hollywood-film og de to kunstværker? Optag en lille film med jeres mobiltelefon, hvor I som museumsdirektør præsenterer jeres nyerehvervelse for museets gæster.

4. øvelse: skriv en kontaktannonce

Find Emily Jacirs værk *SEXET SEMIT* på udstillingen. Jacir bruger kontaktannoncens form til at kommentere Palæstina-konflikten. Brug Jacirs metode til at udforme en kontaktannonce, der griber fat i et politisk problem knyttet til Danmark. Skriv et udkast, og vælg et sted at indrykke at annoncen. Diskutér, hvilke reaktioner jeres annonce kan afføde.

5. øvelse: stryg kunsten med og mod hårene

Indtag rollen som den gode og den onde – kunstskeren og -kritikeren. Find dét værk på udstillingen, der umiddelbart gør jer mest nysgerrig. Start med at finde jeres argumenter! Skriv stikord ned om værket to og to, som senere kan bruges i jeres fælles diskussion. Den gode søger at forstå værket, og hvad der kan være på færde i det. Mens den onde vælger en mere spørgende, skeptisk rolle og overvejer emnets relevans og måde at give det form.

6. øvelse: reporter for en dag

Forestil jer, at I er journalister på gennemrejse i USA. Hvilket indtryk af USA giver Matthew Day Jacksons værk *Her og nu*? Hvor er den gode historie i værket? Skriv stikord ned til jeres artikel. Sammenlign evt. Jacksons værk med den danske fotograf Jacob Holdts Amerika-billeder fra udstillingen *Tro, håb og kærlighed – Jacob Holdts Amerika*. Find ligheder og forskelle mellem Jacksons og Holdts historier.